

63. 1.

MEMORIE VAN ANTWOORD.

(Ingezonden 20 April 1940.)

(De vroegere stukken zijn gedrukt onder n°. 394 der Zitting 1938—1939.)

Het verheugt den ondergeteekende, dat vele leden zich met het voorstel kunnen vereenigen om de studenten, die een aantal malen collegegeld hebben betaald, van verdere betalingen vrij te stellen.

Aan sommige leden moet worden toegegeven, dat het, ook bij herstel van dit oude beginsel mogelijk zal blijven, dat de studenten in sommige studierichtingen examens afleggen zonder voortdurend aan een Universiteit ingeschreven te zijn geweest. Het bezwaar van het geldende systeem van betaling is echter, dat het de studenten als het ware uitlokt zich zoo weinig mogelijk te laten inschrijven. Aanvaarding van het aanhangig ontwerp van wet, nadat daarin de hieronder toegelichte wijzigingen zijn aangebracht, zal tot gevolg kunnen hebben, dat de studenten in alle studierichtingen veel minder aanleiding zullen hebben zich gedurende enkele jaren aan de inschrijving te onttrekken.

Het ontwerp in zijn oorspronkelijke redactie stuitte bij zeer vele leden op bezwaren, omdat werd voorgesteld het aantal jaren gedurende welke betaald zou moeten worden vast te stellen op vijf en tegelijkertijd het collegegeld te verhoogen van f 300 tot f 350. De ondergeteekende heeft getracht aan deze bezwaren tegemoet te komen zonder belangrijke offers van 's Rijks schatkist te moeten vragen.

Hij heeft zich met het oog hierop opnieuw tot het Centraal Bureau voor de Statistiek gewend, thans met het verzoek te willen nagaan hoevele malen de studenten, die hun studie in 1933 hebben aangevangen, zich gemiddeld hebben laten inschrijven. Deze studenten vielen immers gedurende hun geheelen studietijd onder de thans geldende regeling, zoodat kan worden aangenomen, dat zij zich niet vaker hebben laten inschrijven dan voor de voltooiing van hun studie strikt noodzakelijk was. Het resultaat van dit onderzoek laat ondergeteekende hieronder volgen:

Gemiddeld aantal jaren per student:

faculteit der Rechtsgeleerdheid	2,835;
faculteit der Godgeleerdheid	4,308;
vereenigde faculteiten der Wiskunde en Letteren	4,417;
faculteit der Wis- en Natuurkunde	4,916;
faculteit der Letteren en Wijsbegeerte	4,535;
faculteit der Geneeskunde	5,061;
Tandheelkunde	5,079;
faculteit der Veeartsenijkunde	5,10 ;
Technische Wetenschappen	6,119.

Gegevens van de Rijksuniversiteiten te Leiden en Utrecht toonen aan, dat men zich in de vereenigde faculteiten der Rechten en Letteren voor de studie van het Nederlandsch-Indisch recht gemiddeld 3,083 en voor die van de Indologie gemiddeld 5,259 maal heeft laten inschrijven.

Handhaving van het voorstel om het aantal jaren, waarover collegegelden verschuldigd zullen zijn, vast te stellen op vijf, zou beteekenen, dat aan de bestaande bezwaren voor de studierichtingen, waarin de studenten, blijkens bovenstaande gegevens, met inschrijving gedurende drie of vier jaren kunnen volstaan, niet zou worden tegemoet gekomen. Een voorstel om het aantal malen, dat betaald moet worden, te bepalen op vier, zou medebrengen, dat tot een verhooving van het collegegeld tot f 396,24 zou moeten worden overgegaan om hetzelfde financieele resultaat als onder de tegenwoordige regeling te verkrijgen. Een zoo sterke verhooving acht de ondergeteekende niet aanvaardbaar.

Hij is dan ook van oordeel, dat de bestaande moeilijkheden alleen op bevredigende wijze kunnen worden opgelost door een regeling, waarbij rekening wordt gehouden met de verschillen in studieduur, welke zich in de onderscheidene studierichtingen voordoen. Dat ook aan deze oplossing bezwaren verbonden zijn, ontveinst hij zich niet. Hij spreekt echter de hoop uit, dat de leden, die zich in het algemeen tegen een verschillende regeling der collegegelden voor de onderscheidene studierichtingen hebben uitgesproken, tegen de thans gedane voorstellen geen overwegende bezwaren zullen hebben, aangezien deze een belangrijken stap in de door hen voorgestane richting beteekenen. Thans ziet menig student aan de Technische Hoogeschool zich genoodzaakt, zich zeven of meer keeren te laten inschrijven. Wordt het ontwerp wet, dan wordt het maximum aantal inschrijvingen voor alle studierichtingen terug gebracht tot vijf.

Uit de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek blijkt niet, dat het aantal malen, dat de studenten zich moeten laten inschrijven en dat onder het geldende systeem sterk uiteenloopt, belangrijken invloed op de keuze van het studievak zou oefenen.

Zonder overigens vooruit te loopen op den inhoud van het in het gewijzigd artikel VI bedoeld Koninklijk Besluit, laat de ondergeteekende hier bij wijze van voorbeeld volgen, hoe de aantallen jaren, waarover betaling verschuldigd zal zijn, zouden kunnen worden bepaald:

faculteit der Rechtsgeleerdheid	drie jaren;
vereenigde faculteiten der Rechten en Letteren:	
a. Nederlandsch-Indisch recht	drie jaren;
b. Indologie	vijf jaren;
faculteit der Godgeleerdheid	vier jaren;
vereenigde faculteiten der Wiskunde en Letteren	vijf jaren;
faculteit der Wis- en Natuurkunde	vijf jaren;
faculteit der Letteren en Wijsbegeerte	vijf jaren;
faculteit der Geneeskunde	vijf jaren;
Tandheelkunde	vijf jaren;
faculteit der Veeartsenijkunde	vijf jaren;
Technische Wetenschappen	vijf jaren.

Hij meent, dat het de voorkeur verdient een dergelijk schema niet in de wet zelf op te nemen, daar in dit geval telkens een wetswijziging noodig zou zijn, wanneer een nieuwe studierichting zou opkomen of zich een verandering in den normalen duur der studie in een der faculteiten zou voordoen.

De ondergeteekende wijst er op, dat een soortgelijke regeling als bij dit gewijzigd ontwerp wordt aangeboden, bij schrijven van een zijner Ambtsvoorgangers om advies werd toegezonden aan de colleges van Curatoren en aan de Senaten der universiteiten en bij deze colleges, met een enkele uitzondering, volledige instemming heeft gevonden. Deze regeling is bovendien in hoofdzaak gelijk aan die, welke, onafhankelijk van het ontwerp van zijn Ambtsvoorganger, werd ontworpen door den Raad van Nederlandsche Studenten-Faculteiten. De ondergeteekende houdt zich er dan ook van overtuigd, dat de universitaire samenleving met den algemeenen opzet van het gewijzigd wetsontwerp zal instemmen.

Het ontwerp bevat de bepaling, dat de vereischte betalingen in het algemeen in achtereenvolgende jaren zullen moeten plaats vinden. Hoewel aan deze regeling wellicht ook een zeker financieel voordeel verbonden zal zijn, is zij toch in de eerste plaats opgenomen om de studenten zoo spoedig mogelijk opnieuw aan een regelmatige inschrijving gedurende hun geheelen studietijd te gewennen.

De ondergeteekende vreest niet, dat het aannemen van het gewijzigd ontwerp tot vermeerdering van het aantal studenten zal leiden. Van verlaging of van verhooging van belang der in totaal verschuldigde collegegelden is immers geen sprake. Het doel, dat met de indiening wordt nagestreefd, is veeleer de studenten in de gelegenheid te stellen tegen betaling van hetzelfde bedrag meer van het universitaire onderricht en van de universitaire inrichtingen en hulpmiddelen gebruik te maken. Hij merkt in dit verband nog op, dat aanneming van de thans voorgestelde regeling weliswaar tengevolge zal hebben, dat het jaarlijks verschuldigde bedrag een kleine verhooging zal ondergaan, maar dat hiertegenover in vele gevallen een zoodanige vermindering staat van het gemiddeld aantal jaren, waarover betaald moet worden, dat het in totaal verschuldigde bedrag geen wijziging zal ondergaan.

De ondergeteekende vereenigt zich geheel met de meening van zeer vele leden, dat niet naar een beperking van het aantal studenten gestreefd mag worden door verhooging van het collegegeld. Hij moet zich echter, tot zijn leedwezen, vereenigen met het oordeel van vele andere leden, dat het invoeren van een regeling, waarbij met de draagkracht der ouders rekening wordt gehouden, onmogelijk is op grond van de omstandigheid, dat vele, zoo niet de meeste, studenten meerderjarig zijn.

Naar aanleiding van de uitspraak van een der leden, dat vermindering van het aantal studenten moet worden verkregen door hogere eischen te stellen voor de toelating tot het hooger onderwijs, merkt ondergeteekende op, dat met het ontwerp tot regeling van de heffing van collegegelden niet beoogd wordt invloed te oefenen op het aantal studenten.

De opbrengst van de collegegelden is, na de invoering van de wet van 7 Aug. 1933, *Stbl.* n°. 420, met een bedrag van ongeveer f 190 000 per jaar gestegen.

Het is niet mogelijk aan te geven, hoeveel malen het voorkomt, dat studenten zich in den loop van hun studietijd voor een studiejaar niet doen inschrijven. De omvang, welken dit kwaad heeft aangenomen, is echter groot. Het is immers een bekend verschijnsel, dat studenten, die een examen afleggen, waarvoor zij zich gedurende drie jaren moeten voorbereiden, zich slechts twee malen laten inschrijven.

Het bedrag, waarmede de vermoedelijke opbrengst der collegegelden zal worden verminderd, wanneer het stelsel van vrijstelling na vijf jaren wordt aanvaard, maar het huidige bedrag van f 300 gehandhaafd blijft, bedraagt f 250 000.

Het gewijzigde ontwerp heeft tot strekking de betaling van collegegelden te beperken tot de jaren, gedurende welke de studenten, naar in de practijk gebleken is, het universitaire onderricht niet kunnen ontberen. De ondergeteekende geeft dan ook uiting aan zijn hoop, dat de leden, die het mogelijk wilden maken, dat in bijzondere gevallen slechts de eerste helft van het collegegeld wordt betaald, deze gedachte na de wijziging van het ontwerp zullen laten varen. Het door deze leden gestelde geval zal zich in de practijk niet voordoen, daar universitaire examens ook door niet ingeschrevenen kunnen worden afgelegd.

In het stelsel van het ontwerp past het inderdaad in het derde lid van artikel 155 inplaats van „f 300” te lezen „f 325”.

Een gewijzigd ontwerp van wet met nota van wijziging vergezelt deze Memorie.

*De Minister van Onderwijs,
Kunsten en Wetenschappen.*

G. BOLKESTEIN.

63. 2.

NOTA VAN WIJZIGING.

(Ingezonden 20 April 1940.)

In **artikel I** van het ontwerp worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt in plaats van „f 350” gelezen: f 325.
2. In het tweede lid wordt in plaats van „f 350, f 300 en f 250” gelezen: f 325, f 275 en f 225.

In **artikel III** van het ontwerp worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Het eerste lid wordt gelezen als volgt:

In het eerste lid van artikel 55 der hooger-onderwijswet wordt tusschen het derde „of” en „door” ingevoegd: na betaling van de bij artikel 98, eerste of tweede lid, verschuldigde gelden.

2. Het tweede lid wordt gelezen als volgt:

In het tweede lid van artikel 55 der hooger-onderwijswet wordt tusschen „of” en „voor” ingevoegd: na betaling van het in dit lid bedoelde bedrag.

Een nieuw derde, vierde, vijfde en zesde lid worden toegevoegd, luidende als volgt:

3. In artikel 55 der hooger-onderwijswet wordt een nieuw derde lid ingevoegd, luidende als volgt:

Vrijstelling wordt eveneens verleend aan hem, die ter zake van het aan de Technische Hoogeschool of aan de Rijksuniversiteiten genoten onderwijs vijf achtereenvolgende jaren de ingevolge artikel 51, eerste of tweede lid, of artikel 98, eerste of tweede lid, verschuldigde gelden heeft betaald. Jaren, waarin geen collegegeld verschuldigd was wegens het genot van een Rijksbeurs of wegens een aanwijzing ingevolge de artikelen 54, eerste lid, of 101, eerste lid, evenals jaren, waarin aan een der bij het tweede lid bedoelde universiteiten of hogescholen een bedrag aan collegegeld is betaald, gelijk staande met dat, verschuldigd aan de Rijksuniversiteiten, worden voor het verkrijgen dezer vrijstelling mede in aanmerking genomen. Van de bepaling, dat de betalingen in achtereenvolgende jaren moeten plaats vinden, kan in bijzondere gevallen door Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen ontheffing worden verleend.

4. Het derde, vierde, vijfde, zesde, zevende en achtste lid worden onderscheidenlijk het vierde, vijfde, zesde, zevende, achtste en negende lid.

5. In het nieuwe vierde lid van artikel 55 der hooger-onderwijswet wordt in plaats van „f 15, f 30, f 45 en f 60” onderscheidenlijk gelezen: f 20, f 35, f 55 en f 70.

6. In het nieuwe vijfde lid van artikel 55 der hooger-onderwijswet wordt in plaats van „derde en vierde” gelezen: vierde en vijfde.

In **artikel IV** van het ontwerp worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt in plaats van „f 350” gelezen: f 325.
2. In het tweede lid wordt in plaats van „f 350, f 300 en f 250” gelezen: f 325, f 275 en f 225.

In **artikel VI** worden het eerste en tweede lid vervangen door de navolgende vijf leden:

1. In het tweede lid van artikel 102 der hooger-onderwijswet wordt tusschen „of” en „voor” ingevoegd: na betaling van het in dit lid bedoelde bedrag.